శ్రీమద్భగవద్గీత : 1 5 వ అధ్యాయం

పురుషోత్తమప్రాప్తి యోగం

: వ్యాఖ్యాత :

"అభినవ వ్యాస", "జ్ఞానప్రపూర్ణ"

శ్రీ దేవిశెట్టి చలపతిరావు B.Sc[Ag]

వ్యవస్థాపకులు

ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన పీఠం : చిలకలూరిపేట.

Website : WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 98862 65225

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Contact : (Mobile) 80085 39770 / (Land Line) 08647 254716

Email : care@srichalapathirao.com

Visit www.srichalapathirao.com to listen Pravachanas

ఓం శ్రీ కృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమద్భగవద్గీత

అథ పంచదశోధ్యాయః

పురుషోత్తమప్రాప్తి యోగః

శ్రీ భగవానువాచ :

శ్లో|| ఊర్ధ్వ మూల మధశ్శాఖం
అశ్వత్థం ప్రాహు రవ్యయం |
ఛందాంసి యస్యపర్ణాని
యస్తం వేదస వేదవిత్ || (1)

తా|| భగవానుడంటున్నాడు : మొదలు పైకీ శాఖలు (కొమ్మలు) క్రిందికీ ఉన్న అశ్వత్థవృక్షాన్ని నాశనం లేనిదంటారు ప్రాజ్ఞులు. దేని ఆకులు వేదాలో అట్టి అశ్వత్థ వృక్షాన్ని ఎవడు తెలుసుకుంటాడో అతడే వేదముల సారం తెలిసినవాడు.

శ్లో|| అధశ్చోర్ధ్వం ప్రసృతాస్తస్య శాఖాః
గుణ ప్రవృద్ధా విషయ ప్రవాలాః |
అధశ్చ మూలాన్యను సంతతాని
కర్మాను బంధీని మనుష్య లోకే|| (2)

తా|| దాని (ఆ అశ్వత్థ వృక్షం యొక్క) కొమ్మలు క్రిందికీ పైకీ విస్తరించుకొని ఉన్నాయి. గుణాలచేత వృద్ధి చెందుతాయి. విషయవస్తువులే చిగుళ్ళుగా గలవి.

దాని వ్రేళ్ళు బాగా క్రిందకు పాతుకొని ఉండి మనుష్యలోకంలో కర్మలలో బంధిస్తాయి.

శ్లో|| నరూప మస్యేహ తథోపలభ్యతే

నాంతో నచాది ర్నచ సంప్రతిష్ఠా|

అశ్వత్థ మేనం సువిరూఢ మూలం

అసంగ శస్త్రేణ దృఢేన ఛిత్వా || (3)

తా|| దానియొక్క (సంసారవృక్షం యొక్క) రూపం ఇక్కడ అలా కనిపించదు. దానియొక్క అంతంగాని, మొదలుగాని, స్థితిగాని ఏవీ కనిపించటం లేదు. గట్టిగా పాతుకపోయిన ఈ అశ్వత్థ వృక్షాన్ని దృఢమైన అసంగశస్త్రంతో ఛేదించాలి.

శ్లో|| తతః పదం తత్పరి మార్గి తవ్యం

యస్మిన్ గతాన నివర్తంతి భూయః|

తమేవ చాద్యం పురుషం ప్రపద్యే

యతః ప్రవృత్తిః ప్రసృతా పురాణి|| (4)

తా|| ఆ తరువాత ఎక్కడికి చేరి మళ్ళీ తిరిగిరారో ఆ పదాన్ని వెతకాలి. ఎవరి నుండి పురాతనమైన సంసార ప్రవృత్తి వ్యాపిస్తున్నదో ఆ ఆది పురుషుణ్ణే నేను శరణు వేడుతున్నాను.

శ్లో|| నిర్మాన మోహా జిత సంగదోషాః

ఆధ్యాత్మ నిత్యా వినివృత్త కామాః |

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

ద్వంద్వైర్విముక్తా స్సుఖదుఃఖ సంజ్ఞైః

గచ్ఛంత్య మూఢాః పదమవ్యయం తత్ || (5)

తా|| అభిమానం, అవివేకం లేనివారు; ఆసక్తిని వదిలినవారు; నిత్యము ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానంలో ఉన్నవారు; కోరికలను పూర్తిగ వదిలినవారు; సుఖదుఃఖాలనే ద్వంద్వాల నుండి విడుదల పొందినవారు, మూఢత్వంతొలగి ఆ అవ్యయమైన బ్రహ్మపదాన్ని చేరుకుంటారు.

శ్లో|| న తద్భాస యతే సూర్యః

న శశాంకో న పావకః |

యద్గత్వా న నివర్తంతే

తద్ధామ పరమం మమ || (6)

తా|| దానిని సూర్యుడు వెలిగించలేడు. చంద్రుడు వెలిగించలేడు. అగ్ని కూడా వెలిగించలేదు. ఎక్కడికి వెళితే తిరిగి వచ్చే పనిలేదో అదియే నా పరంధామం - పరమపదం.

శ్లో|| మమై వాంశో జీవలోకే

జీవ భూతః సనాతనః |

మనః షష్ఠాణీంద్రియాణి

ప్రకృతిస్థాని కర్షతి || (7)

తా|| సనాతనమైన నా అంశయే జీవలోకంలో జీవుడిగా మారి ప్రకృతి యందున్న మనస్సుతో కూడిన ఆరు ఇంద్రియాలను ఆకర్షిస్తున్నది.

శ్లో|| శరీరం యద వాప్నోతి
యచ్చా ప్యుత్క్రా మతీశ్వరః |
గృహీత్వైతాని సంయాతి
వాయుర్గంధా నివాశయాత్ || (8)

తా|| దేహేంద్రియాలకు ప్రభువైన ఈశ్వరుడు ఎప్పుడు శరీరాన్ని పొందుతున్నాడో, ఎప్పుడు విడిచిపెడుతున్నాడో అప్పుడు వాయువు పూలలోని వాసనలను తీసుకొని పోయినట్లు ఈ ఆరు ఇంద్రియాలను గ్రహించి ప్రయాణిస్తున్నాడు.

శ్లో|| శ్రోత్రం చక్షుః స్పర్శనం చ
రసనం ఘ్రాణ మేవచ |
అధిష్ఠాయ మనశ్చాయం
విషయా నుపసేవతే || (9)

తా|| చెవి, కన్ను, చర్మం, నాలుక, ముక్కు, మరియు మనస్సు - వీటిని అధిష్టించి ఈ జీవుడు శబ్దాది విషయాలను భోగిస్తూ ఉంటాడు.

శ్లో|| ఉత్క్రామంతం స్థితం వాపి
భుంజానం వా గుణాన్వితం |
విమూఢా నాను పశ్యంతి
పశ్యంతి జ్ఞాన చక్షుషః || (10)

తా|| దేహం నుంచి వెళ్ళేటప్పుడు గాని, దేహంలో ఉన్నప్పుడు గాని, భోగాలనుభవించేటప్పుడు గాని, గుణాలతో కూడి ఉన్నప్పుడు గాని

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

విమూఢులైనవారు పరమాత్మను తెలుసుకోలేరు. జ్ఞాననేత్రం గలవారు చూడగలరు.

శ్లో|| యతంతో యోగిన శ్చైనం
పశ్యంత్యా త్మన్యవస్థితం |
యతంతోఽప్య కృతాత్మానః
నైనం పశ్యంత్య చేతసః || **(11)**

తా|| సాధన చేసే యోగులు తమలో ఉన్న భగవంతుని చూడగలరు. చిత్తశుద్ధి లేని అవివేకులు సాధన చేసినప్పటికీ భగవంతుని చూడలేరు.

శ్లో|| యదాదిత్య గతం తేజః
జగద్భాసయతేఽఖిలం |
యచ్చంద్ర మసి యచ్చాగ్నౌ
తత్తేజో విద్ధి మామకం|| **(12)**

తా|| ఈ జగత్తునంతటినీ వెలిగించే సూర్యుని తేజస్సు ఏదిగలదో, చంద్రునిలోను, అగ్నిలోను ఏ తేజస్సు గలదో ఆ తేజస్సు నాది అని తెలుసుకో.

శ్లో|| గామా విశ్య చ భూతాని
ధారయామ్యహ మోజసా |
పుష్ణామి చౌషధీ స్సర్వాః
సోమో భూత్వా రసాత్మకః || **(13)**

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

తా|| భూమిలోకి ప్రవేశించి ప్రాణులందరినీ నేను నా శక్తితో భరిస్తాను. ఇంకా రసాత్మకుడైన చంద్రుణ్ణి అయి సస్యాలన్నింటిని వృద్ధి పొందిస్తుంటాను.

శ్లో|| అహం వైశ్వానరో భూత్వా
ప్రాణినాం దేహమాశ్రితః |
ప్రాణాపాన సమాయుక్తః
పచామ్యన్నం చతుర్విధం || (14)

తా|| నేను వైశ్వానరుణ్ణి (జఠరాగ్ని) అయి ప్రాణుల శరీరాలను ఆశ్రయించి ఉంటాను. ప్రాణ అపానాలతో కూడి నాలుగు రకాల అన్నాన్ని ఆరగిస్తాను.

శ్లో|| సర్వస్య చాహం హృది సన్నివిష్టః
మత్తః స్మృతిర్ జ్ఞాన మపోహనంచ |
వేదైశ్చ సర్వై రహమేవ వేద్యః
వేదాంత కృద్వేద విదేవ చాహం|| (15)

తా|| నేను అందరి హృదయాలలో ఉన్నాను. నా నుండే జ్ఞాపకం, జ్ఞానం, మరపు కలుగుతున్నాయి. అన్ని వేదాల ద్వారా తెలియబడేది నేనే. వేదాంతాన్ని చేసింది నేనే. వేదాలను తెలిసినవాణ్ణి కూడా నేనే.

శ్లో|| ద్వావిమౌ పురుషౌ లోకే
క్షర శ్చాక్షర ఏవచ |
క్షర స్సర్వాణి భూతాని
కూటస్థోఽక్షర ఉచ్యతే || (16)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

తా|| లోకంలో క్షర, అక్షర అని ఈ ఇద్దరు పురుషులున్నారు. అన్ని ప్రాణులు, ఉపాధులు క్షరమైనవి. కూటస్థుణ్ణి అక్షర పురుషుడు అంటారు.

శ్లో|| ఉత్తమః పురుష స్త్వన్యః
పరమాత్మే త్యుదా హృతః |
యో లోకత్రయ మావిశ్య
బిభర్త్యవ్యయ ఈశ్వరః || (17)

తా|| ఇక ఉత్తమ పురుషుడో - వేరే ఉన్నాడు. అతణ్ణి పరమాత్మ అని పిలుస్తారు. ఎవరు ముల్లోకాల్లోను ప్రవేశించి భరిస్తున్నాడో అతడు నాశనం లేనివాడు, సర్వానికి ప్రభువు.

శ్లో|| యస్మాత్ క్షర మతీ తోఽహం
అక్షరాదపి చోత్తమః |
అతోఽస్మి లోకే వేదేచ
ప్రధితః పురుషోత్తమః || (18)

తా|| నేను క్షరానికి అతీతుణ్ణి గనుకను, అక్షరుని కన్నా కూడా ఉత్తముడను గనుకను లోకంలోను, వేదంలోను పురుషోత్తముడనని కీర్తిని పొందాను.

శ్లో|| యో మామేవ మసం మూఢః
జానాతి పురుషోత్తమం |
స సర్వ విద్భజతి మాం
సర్వ భావేన భారత! || (19)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

తా|| భారతా! ఎవరైతే నన్నే ఈ ప్రకారంగా అసం మూఢుడై పురుషోత్తముడనని తెలుసుకుంటాడో అతడు సర్వము తెలిసినవాడై అన్ని విధాలుగా నన్ను భజిస్తాడు.

శ్లో|| ఇతి గుహ్య తమం శాస్త్రం
ఇద ముక్తం మయానఘ! |
ఏతత్ బుద్ధ్వా బుద్ధిమాన్ స్యాత్
కృత కృత్యశ్చ భారత! || (20)

తా|| భారతా! అనఘా! ఈ ప్రకారంగా అత్యంత రహస్యమైన ఈ శాస్త్రం నా చేత చెప్పబడింది. దీనిని అర్థం చేసుకుంటే బుద్ధిమంతుడవుతాడు, కృతకృత్యుడవుతాడు.

గద్యం:- ఓం తత్ సత్. ఇతి శ్రీ మద్భగవద్గీతాసు, ఉపనిషత్సు, బ్రహ్మ విద్యాయాం, యోగశాస్త్రే శ్రీ కృష్ణార్జున సంవాదే పురుషోత్తమప్రాప్తి యోగోనామ పంచదశోஉధ్యాయః

Audio CD, Video DVD, Book, Pen Drive, External Hard Disk రూపములలో క్రింద వివరించిన గ్రంధములు (సంపూర్ణ వ్యాఖ్య సహితంగా) మావద్ద అందుబాటులో గలవు

I. మహాభారతం : ఆదిపర్వం, సభాపర్వం, అరణ్యపర్వం, విరాటపర్వం, ఉద్యోగపర్వం, భీష్మపర్వం.... శాంతిపర్వం; జీవనసత్యాలు; ధర్మాధర్మ విశ్లేషణ; ద్రౌపది; కర్ణుడు; ప్రశ్నలు – సమాధానములు ; మహాభారతంలోని రామాయణం;

II. ఆధ్యాత్మిక గ్రంధములు : కర్మసిద్ధాంతం, జీవుల సుడిగుండాలు, ప్రశాంత జీవనానికి 18 సూత్రములు, మరణాన్ని మంగళప్రదంచేసుకో, ఆధ్యాత్మిక జీవనం, శ్రీ శంకరాద్వైత వ్యాసమాల, ప్రశ్నలు - సమాధానములు;

III. ప్రకరణ గ్రంధములు : తత్త్వబోధ, భజగోవిందం, శ్రీ దక్షిణామూర్తిస్తోత్రం, ఆత్మవిద్యావిలాసం, ఉపదేశసారం, ఆత్మబోధ, అద్వైతసారం, సాధనపంచకం, వివేక చూడామణి, నిర్వాణషట్కం

IV. శ్రీమద్భగవద్గీత : 1-18 అధ్యాయములు

V. ఉపనిషత్తులు :- ఈశావాస్య, కేన, కఠ, ముండక, మాండూక్య, కైవల్య, గర్భ, సూర్య, దర్శన, తారసార, మహావాక్య, పంచబ్రహ్మ, గోపాలతాపిన్య, వరాహ, శాట్యాయనీ, హయగ్రీవ, దత్తాత్రేయ, గారుడ, కలిసంతరణ, జాబాలి, సౌభాగ్యలక్ష్మి, సరస్వతీరహస్య, బహ్వృచ, ముక్తిక

VI.భక్తి: శ్రీమద్భాగవతం,శ్రీనారదభక్తిసూత్రములు,శ్రీకృష్ణఅష్టోత్తరశతనామావళి

VII. బ్రహ్మసూత్రములు : శ్రీ బాదరాయణ విరచిత బ్రహ్మసూత్రములు

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

VIII. గురువు : శ్రీ గురుగీత, గురువు యొక్క అవసరము, ఆషాఢ / గురు / వ్యాస పూర్ణిమ ప్రాధాన్యత, గురువును ఎలా గుర్తించి సేవించాలి, ఎందుకు ?, గురువు పట్ల శిష్యుని కర్తవ్యం, గురూపదేశం, గురువు యొక్క ఆవశ్యకత, గురువు యొక్క అనుగ్రహం ఎందుకు ? ఎలా పొందాలి ?, గురు పాదతీర్థం

IX. సాధనలు : పరమార్ధ సాధనలు, సమాధి అభ్యాసం

X. ఇతర గ్రంధములు : మహాత్ముల సూక్తులు, ఉత్తమ జీవనవిధానం, పరమార్ధ సాధనలు , మోక్ష సాధనా రహస్యం , ధ్యానం - ప్రయోజనములు, సోऽహం భావన ద్వారా ముక్తి

XI. మరెన్నో ఇతర గ్రంధములు

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Please Contact :

Website : WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 9538858115